

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Адаптація до мінливих умов господарювання, ефективне використання ресурсів, створення умов інтенсивного розвитку і стану економічної стабільності підприємства, гарантованого захисту його ресурсів є запорукою досягнення економічної безпеки суб'єкта підприємництва.

Зростаюча взаємозумовленість і взаємозалежність динаміки інвестиційних процесів і інноваційних розробок в сучасних умовах створює передумови для формування засад економічної безпеки на засадах партнерських стосунків між державою і приватним сектором. Досягнення провідних світових держав у галузі інновацій свідчать про те, що саме така взаємодія щодо організації і подальшої комерціалізації інновацій створює передумови для інтеграції національної економіки на світовий ринок, зміцнення конкурентоспроможності підприємств, прискорення їх розвитку.

Для інвестиційно-інноваційного процесу характерним є залучення широкого кола учасників, їх постійна співпраця і перетин інтересів. Інвестиційно-інноваційний процес має забезпечити зростання структурної цілісності і підвищення ефективності взаємодії учасників інвестиційно-інноваційної діяльності: науковців, державних представників, виробників, інвесторів і споживачів. Такий підхід стає основою забезпечення економічної безпеки підприємства, а тому має формуватися на основі управління потоками виробничих факторів, інвестиційних потоків і потоків науково-технічних і організаційних змін.

Історичний огляд основних поколінь моделей інвестиційно-інноваційного процесу, виділених відомим ученим Р. Росвелом [1] показав, що їх розвиток відбувався в напрямку ускладнення від простих лінійних до більш складних діалогових моделей інноваційного процесу. Сучасний науково-економічний простір характеризується застосуванням моделі стратегічних мереж, направленої на стратегічну інтеграцію підприємств і встановлення між ними тісних зв'язків. Важливого значення набувають встановлення вертикальних і горизонтальних зв'язків між учасниками інвестиційно-інноваційного процесу на всіх етапах його реалізації шляхом довгострокового співробітництва з постачальниками і споживачами, утворення стратегічних альянсів і промислових об'єднань підприємств, формування робочих груп всередині підприємства за основними стадіями інвестиційно-інноваційного процесу.

Дослідження моделей інвестиційно-інноваційного процесу дозволяє стверджувати, що в основі багатьох з них лежить підхід з точки зору життєвого циклу інновації. Тільки за умови інтеграції його стадій у єдиний

процес інновація може забезпечити економічну безпеку підприємства і його успіх на ринку. Особливістю запропонованої Р. Такером схеми інвестиційно-інноваційного процесу [2, с. 13] є те, що серед основних стадій впровадження інноваційного продукту на ринок автор вводить стадії контролю, які направлені на своєчасний аналіз позитивного сприйняття інновації споживачами, їх готовності до її споживання, співставлення власного уявлення про новинку і її бачення ринком. Наявність контрольних зворотних стадій є визначальними і в ланцюговій моделі Клайна-Розенберга [3]. Вони покликані забезпечити безперервну взаємодію підрозділів підприємства по розв'язанню проблем на різних стадіях інвестиційно-інноваційного процесу, і джерел інновацій, що формуються у навчанні на власному досвіді. На наш погляд, саме відсутність зворотності і всебічного контролю інвестиційно-інноваційних процедур знижують кінцеву успішність і в наступному конкурентоспроможність українських виробників інноваційних продуктів.

Процес впровадження інноваційного продукту потребує значних фінансових коштів. В національних умовах ця проблема стає однією з основних стримуючих бар'єрів для поширення інноваційної моделі розвитку. Забезпечення економічної безпеки підприємства потребує підвищення результативності інвестиційно-інноваційного процесу, що досягається шляхом інтеграції стадій інноваційних розробок з етапами їх фінансового забезпечення і урахування ризикованості інвестиційно-інноваційної діяльності [4].

Для ефективного впровадження інвестиційно-інноваційних процесів важливого значення набувають державні регулятори, що охоплюють елементи прямого, непрямого впливу й складові формування сприятливого інвестиційно-інноваційного клімату та інфраструктури забезпечення досліджень і розробок.

Аналіз наукових доробок стосовно удосконалення моделей інвестиційно-інноваційного процесу дозволив визначити, що в умовах обмеженості інвестиційних ресурсів запорукою успішності інвестиційно-інноваційного процесу українських підприємств є кооперація в рамках взаємодії «наука-держава-бізнес» при поєднанні стадій інноваційних розробок з етапами їх фінансового забезпечення, що має реалізовуватися шляхом розширення джерел фінансування, їх комбінацією і застосуванням етапності інвестиційних вкладень. Використання принципу етапності у фінансуванні бізнесу сприяє більш ефективному розподілу фінансових коштів при проведенні технологічних розробок, знижує ризики втрати всього капіталу і недоотримання прибутку.

На підставі зазначеного запропоновано модель інвестиційно-інноваційного процесу, у якій, на відміну від традиційних, забезпечення і підвищення ефективності зумовлюється взаємодією держави, науки і бізнесу. Модель заснована на інтеграції учасників шляхом довгострокового співробітництва виробничих підприємств з науково-дослідними організаціями і приватними інвестиційними структурами за підтримки державного сектору. При цьому важливого значення набуває встановлення

вертикальних і горизонтальних зв'язків між учасниками інвестиційно-інноваційного процесу на всіх етапах його реалізації на основі утворення стратегічних альянсів і промислових об'єднань підприємств, формування робочих груп всередині підприємства за основними стадіями інвестиційно-інноваційного процесу.

Література

1. Rothwell R. Successful industrial innovation : Critical success factors for the 1990's / R. Rothwell // RED Management. – 1992. – 22(3). – P. 221-239.
2. Антонюк Л. Л. Інновації : теорія, механізм розробки та комерціалізації : монографія / Л. Л. Антонюк, А. М. Поручник, В. С. Савчук. – К. : КНЕУ, 2003. – 394 с.
3. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент / Р. А. Фатхутдинов. – СПб. : Питер, 2002. – 400 с.
4. Ступак С. М. Механізми фінансування інвестиційно-інноваційних процесів / С. М. Ступак // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – Чернівці-Луцьк : ЧТЕІ КНТУ, 2011. – Том 1. Економічні науки. – Вип. II (42), ч. 2. – С. 458-464.